

És amarg, el retorn de vacances, sobretot si es compara amb la dolçor viscuda els mesos posteriors a les eleccions generals. En tan poc temps com ha transcorregut la situació ha mudat radicalment. Per mor de la crisi econòmica, molt més dura, intensa i ràpida que ningú no havia previst. I tot indica que a final d'any serà molt pitjor. A més, el govern ha d'enfrontar la recta final de la negociació de la reforma del finançament autonòmic enmig de discrepàncies entre els socis. I, per si no n'hi havia prou, les inversions extraordinàries del govern espanyol no acaben d'arribar.

La crisi. És el principal front de la batalla. Com enfrontar-se a una situació gairebé insòlita. En plena temporada alta la desocupació no ha deixat de pujar. Cada mes que passa, les dades d'ocupació són pitjors. La setmana passada es va saber que les Illes són la comunitat en què més creix la desocupació en termes relatius, un 40,91% en relació amb l'agost de l'any passat. Una xifra impressionant que vol dir, en nombres absoluts, que 43.540 treballadors estan sense feina, sobre mig milió d'ocupats. I el pitjor moment encara ha d'arribar. La consellera de Treball, Margarita Nájera, va reconèixer que amb aquestes dades "salten totes les alarmes" i que els pròxims mesos poden portar notícies molt més amargues. Ella mateixa havia alertat abans de l'estiu que en acabar els contractes de temporada alta –a partir de final d'aquest mes de setembre i a l'octubre– la desocupació podria arribar a unes 60.000 persones. Ara aquesta quantitat és un somni, perquè tot fa pensar que se superarà amb escreix. El final d'any apareix a l'horitzó com un nigul molt negre que amenaça tempesta socio-econòmica. Perquè ja se sap que el consum va caient a nivells de fa quinze anys. Això, afegit a l'augment espectacular de la desocupació que s'espera per al darrer trimestre, augura un final d'any molt dolent, amb campanyes comercials de Nadal negatives per als comerciants –i ja farà un any que es queixen de les minses recaptacions– i, sobretot, amb molta d'incertesa per a l'any vinent. Perquè fins ara l'esperança de sindicats, patronals i govern era que el sector turístic pogués

Un retorn amarg

La tornada de vacances és amarga per al govern balear, que ha d'encarar-se a diversos fronts oberts.

fer de locomotora i atenuar els efectes negatius de la crisi. Però no pareix que sigui així.

El turisme no aconsegueix d'amortir els cops que rep l'economia balear pels altres costats. En un any –de l'agost de l'any passat al d'enguany– la construcció ha perdut 5.694 treballadors, un increment de la desocupació del 77%; l'agricultura, 132, un 53% més; la indústria, 538, un 34% d'augment; el comerç 1.328, un 31% més; els serveis en general –sense hoteleria i comerç–, 3.079, un 24% superior. Massa gent cercant feina perquè els pugui contractar l'hoteleria, que n'ha perduts, i aquest indicador és especialment dolent, 1.156, un 26% més de desocupats que no l'any passat. Cal recordar que són dades del mes d'agost, un mes en què l'ocupació a les Balears arriba al cim de tot l'any, gràcies al turisme. Amb aquest panorama, que el turisme pugui absorbir desocupats dels altres sectors sembla una quimera. Encara més, com que la crisi afecta el turisme de l'estat espanyol –que aquests darrers anys s'havia situat al mateix nivell d'importància que l'alemany i el britànic–, les previsions per a l'any que ve no són gaire bones. I com que, per si hi faltava res, tant a la Gran Bretanya com a Alemanya també hi ha una crisi que promet ser intensa i llarga, ningú no veu amb optimisme la temporada turística de l'any vinent.

El govern de Francesc Antich es mostra "molt preocupat" –en expressió del president– arran d'aquestes dades i les previsions negatives que fan tots els analistes. Per combatre la crisi preveu inversions directes per a l'any que ve d'uns 700 milions en obres i infraestructures. La intenció és que, almenys,

les empreses del sector de la construcció returin tant com puguin la pèrdua d'ocupació. Per una altra banda, a fi de donar braó a l'hoteleria, fa gestions perquè el turisme social –els jubilats– arribi a les Balears durant l'hivern amb prou intensitat –uns 100.000 turistes– per a poder mantenir una part de la planta hotelera. Més mesures –ja anunciades– s'aniran concretant les setmanes i mesos vinents.

Inversions extraordinàries de Madrid. Amb els vents de crisi desfermats, les inversions extraordinàries –a banda del sistema de finançament– del govern de Zapatero són un instrument polític primordial de lluita contra la desocupació. Tanmateix, a Antich li costa molt que Madrid amolli diners. De moment, de tots els convenis previstos només se n'ha concretat un: el del ferrocarril –només per a Mallorca– pel qual s'invertiran uns 600 milions a ampliar i modernitzar la xarxa. S'espera que arribi la dotació del de carreteres –500 milions i busques per a totes les illes–, però les declaracions de la ministra de Foment, Magdalena Álvarez, sobre aquesta qüestió són desconcertants: mai no concreta res –ni tan sols quan arribà a Mallorca a passar les vacances–, tot i que fa més d'un any que és signat, aquest conveni. Del conveni que hauria de possibilitar la construcció del tramvia de la badia de Palma, no se'n sap res. Com tampoc de la resta amb els quals es confiava.

Un motiu d'esperança és la reforma de la platja de Palma, que el govern de Zapatero diu que vol prendre's com a mostra per a tot Europa de reconversió d'una zona turística madura. El secretari d'estat de Turisme, Joan Mesquida, podria proposar al govern central de nomenar Margarita Nájera –actual consellera de Treball– com a comissionada per a aquesta reforma. Això significaria una aposta ferma del govern espanyol per aquest projecte que, tot i que encara no té pressupost –ni disseny concret– podria implicar una inversió de bastants centenars de

milions. Si més no, el govern d'Antich hi confia cegament.

El finançament. Entre la crisi i la manca de concreció de les inversions extraordinàries de Madrid, la situació política per al govern presidit per Antich ha mudat fort ferm. De la dolçor de la primavera –després dels resultats electorals– ha passat a la incertesa, que s'incrementa per les sordes disputes entre els socis de govern per mor de la reforma del finançament. El conseller d'Economia, Carles Manera, que és l'encarregat de la negociació, no amolla cap informació sobre quantitats concretes que arribaran. I significativament es mostra "decebut" per la intervenció del ministre Pedro Solbes davant el parlament espanyol, ara fa quinze dies. Mentrestant, els socis del PSOE al govern, el Bloc i UM, han intensificat el to de les declaracions durant l'estiu. Fins i tot el president d'UM, Miquel Nadal, ha posat xifra exacta a la quantitat que hauria d'arribar de Madrid. 700 milions anuals més. Començant per l'any 2009. Així es podria fer front a la crisi amb garanties. Però ni el conseller Manera ni el president Antich no han dit res sobre aquesta xifra ni sobre cap altra. Mutisme absolut.

En aquest moments no se sap què pot passar amb la reforma del finançament i, en conseqüència, les incerteses sobre la reacció de Bloc i UM van creixent a mesura que passa el temps. Per a ambdues formacions aquesta reforma és una qüestió d'importància cabdal. UM ha arribat a advertir que es pactà –el juny de 2007– amb el PSOE amb la confiança que si continuava la sintonia amb el govern de Madrid –com passà després de les eleccions espanyoles– la reforma del finançament posaria fi als déficits d'inversió del govern espanyol a les Illes. Què podria passar si finalment la reforma esmentada no satisfés les expectatives nacionalistes?

La resposta no se sap a hores d'ara. Però sí que tant el Bloc com UM han posat de manifest el seu nerviosisme arran de la manca de concrecions i, de resultes d'això, la negociació per al pressupost de l'any vinent es complica. Per una banda, pel finançament –UM vol que s'inclogui en els comptes balears els 700 milions de previsió

esmentats– i per una altra banda també per un seguit de qüestions que el Bloc ha exigit –com ara negociar el funcionament d'IB3, sobre el qual és molt crític– per votar a favor dels pressupostos de l'any vinent.

Tot plegat, un retorn de vacances prou complicat políticament que contrasta amb la tranquil·la dolçor de fa uns quants mesos.

Miquel Payeras